

jateljski roki izročeno nam pismo, katero mu je pisal pokojni *dr. Jan. Bleiweis* koncem leta 1856. To pismo je literarno zanimivo z dveh strani, kajti kaže nam prvič, kolike so bile Kurnikove dušne moči, in drugič *nazore* dr. Bleiweisove o poeziji. Pismu vsebina slóve:

»Dragi prijatelj!

„Predpustno“ sem prijel in jo bom rad natisniti dal za sv. 3 kralje, ako jo mi kmali popravljeno pošljete nazaj. Ker potrebuje veliko poprav, se nisem hotel sam tega lotiti, ker vem, da bote to sami najraji storili.

Pesnica ta ima *mnogo dobrega in izvrstnega*, kakor sem zaznamoval na več krajih — pa potrebuje, preden pride v natis, mnogo poprav, ki sem jih tudi zaznamoval.

Poglavitna napaka pa je njena dolgost. Verjemite mi, da — če tudi najboljša reč — postane *dolgočasna*, ako je *predolga*, saj že besedi *dolgo* in *dolgočasno* to spričujete. Pravite sicer, da je vse *iz življenja* — to je res, al pesnik mora dolgo življenje v *kratkih iskricah* bravcem pred oči postavljati, pa ne za vsak *primertjej* v življenje ene *štrofe* narediti. Poglejmo *narodne* pesmi: kako se odlikujejo vse s kratkostjo. Drugači — se ve da je s kakošno balado itd. Še vsaka pridiga zgubi veljavo, ako je predolga, če je tudi sicer izvrstna.

Tudi bi ne imel rad, da bi Gorenci žalili Dolence v natisnjenih pesmah. Vsa druga je a la camera — vsa druga na belem svetu.

Varite se tudi kar naj bolj morete *elizij*; Koseski mi je večkrat rekel, da *elizija* je *skor vselej* znamenje nemarnosti pesnikove, ki si ni hotel *časa* vzeti, da bi bil verstico napravil brez *elizije*. „To ni licentia poetica, to je nemarnost pesnikova“ mi je rekel pesnik nebeške „Slovenije“.

Ker imate Vi kaj dobro žilico pesniško, bi bilo škoda, da bi pesnice preveč šušmarili in si tako krajšali dobro ime, ki ste si ga že pridobili, in si ga zamorete še povikšati. „Poeta nascitur“ — to je prvo; k prirojenemu temu duhu pa mora pristopiti *logika* in pa *slovnica* — po ti trojici stopi pesnik v prvo versto.

Vam stoji vse odperto. Ergo marljivo naprej!

Z Bogom

Vaš

odkritoserčni prijatelj

*Dr. Bleiweis.**

V Ljubljani, 12. decembra 1856.

Kurnik je imel lep talent, ali sreča mu ni bila toli ugodna, da bi si bil nabral splošne literarne izobraženosti, kar se pesnim njegovim na lici zná, in o „pregovorih“ njegovih je dvojiti, da so vsi pristni. V pesništvu vzor so mu bili *Koseski* in francoski „delavci-pesniki“, kž jih je čital v Strodtmannovem prevodu posebno rad. V nemškem prevodu je poznal takisto Lamartina in Bérangerja, (ki ga je tudi prelagal na slovenščino), odtod nam je umevati česte „refréne“ v pesmih njegovih.

Dasi Kurnik ni bil na trdni *samosvoji* podlagi stojèč pesnik, temveč muogokrat zvení bralcu na uho odmév te ali óne umétalne ali národne pesmi, vendar mu zaradi tega pristojá svoje mesto v literaturi slovenski, ker je že v prvi dóbi prebujánja novejše književnosti naše ta rodoljubivi delavec-pesnik z dušno svojo krepóstjo pomagal pri kulturnem delu našem.

»Spomen Hrvata«. Letošnje poletje je v prijaznem Kurniku prvokrat bivalo večje društvo hrvaških gostov (38), med njimi tudi dični pesnik *Ivan Trnski*, ki je pod zgoraj navedenim naslovom v spominsko knjigo Kecljeve kopéli zapisal nastopno lepo pesem:

»Osamdeset sedmog ljeta
 Najveća nas bila četa —
 Živi primjer složna jata
 To zemljaka, to Hrvata!
 Sjatismo se tuj lastovat.
 U Kamniku svi ljetovat;
 Liepo smo se družiti stali,
 Složno smo se nagledali
 Oštrice i do nje Brane,
 Planjave i Sedla strane;
 Bielio se snieg na stieni
 Gorskom sklopu u zeleni;
 Bistrica je žurno tekla,
 S Nevljicom se sastat sjekla,
 I gdje jedna drugu svlada
 Pri dnu gore Starog Grada:
 Tuj se liepa kupelj stvori,
 Poredani tuj su dvori,
 Perivoj je naokolo
 Zastro tuka prudje golo,
 U krasnome perivoju
 Slavuj-ptice milo poju,
 Kipi Lelja i Najada
 U skrovište mame hlada,

U Kamniku koncem mjeseca Kolovoza 1887.«

»Slovenščina na ljubljanskem liceju«. (Po listinah shranjenih v gimnazijskem arhivu.) Pod tem naslovom prinaša letošnji letopis c. kr. gimnazije ljubljanske skromen, tri strani obsezajoč, a jako zanimiv sestavek, katerega je spisal g. prof. *Maks Peteršnik*. Iz njega posnemamo, da gre vsa zasluga za to, da se je na ljubljanskem liceji z najvišjim odločilom z dne 18. decembra 1815. leta ustanovila stolica slovenskega jezika, tedanjemu rektorju licejskemu, Matevžu Ravnikarju. Sprva sta bila goriški in tržaški ordinarijat zoper to, da bi bila slovenščina goriškim in tržaškim bogoslovcem na ljubljanskem liceji obligaten predmet, za kar se je takoj iz početka izrekel ljubljanski ordinarijat, in oba sta se udala šele po daljšem pogajanji. Dne 21. majnika 1816. leta je bila razpisana učna stolica za slovenščino s 400 gld. letne plače za štirikratni pouk na teden in dne 24. februarja 1817. leta je bil imenovan za profesorja slovenščini *Fr. Metelko*, ki je pričel svoje poučevanje dne 16. aprila 1817. leta ob 5. popóludne v učilnici drugega bogoslovskega razreda (v sedanjem gimnazijskem poslopji). Slovenščina je bila obligaten predmet 27 bogoslovcem drugega leta; vrhu tega jo je obiskovalo še 13 modroslovcev (izmed 118!) in dva dijaka humanitarnih razredov, tako da je imel Metelko prvi semester 42 slušateljev. Toda takoj drugi semester se pritožijo bogoslovci, »da so vsled slovenskega uka preobloženi z delom, na škodo svojemu zdravju in tudi na škodo izobraževanju za svoj stan (!), zlasti ker večina njih še druge dijake poučuje«. Toda ravnateljstvo je njih pritožbo zavrglo in gubernij jim je celó odgovoril, da njih prošnja za zmanjšanje števila poučnih ur kaže »le nehvalno lehkomišelnost in je prej kazni vredna, nego da se usliši«. In tako je slovenščina ostala obligatna bogoslovcem II. tečaja od leta 1817. do 1849. Udeležba dijakov modroslovcev pri uku slovenskem je bila vedno neznatna. Leta 1818. sta se ga udeleževala samó 2 (izmed 99ih), v naslednjih treh letih in l. 1836. celó no-

Na kršju se Nimfa koči,
 Iz svog vrča vodu toči,
 Ne bi li se komu hćelo
 Bistre vode kušat vrelo.
 I jezerce tuj je malo,
 Čun i veslo nanj nas zvalo,
 Tuj se šećuć hladom lista
 Nadisasmó zraka čista,
 Naveslasmó mladji vodom
 Razigrasmó stari hodom,
 Razstasmó se s biedom nagom,
 Opasasmó svježom snagom,
 Našalismó šale muoge,
 Užismo se prave sloge
 I jedinstva podpunoma,
 Kakva nema u nas doma!
 Užismo se pažnje blage
 Slovenske nam braće drage!
 Njim u hvalu, nekadanje
 U sloge nam spominjanje
 Na list isti liepog trená
 Bilježimó sva imena:
 Nek se samo nikada mi
 Tih imena rod ne srámi!!